

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžo/14/2013
Identifikačné číslo spisu:	3012200761
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:3012200761.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: U. C., nar. XX.X.XXXX, t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, Mierové nám. 1, Ilava, proti žalovanému : Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby, Mierové námestie 1, Ilava, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. 138953/7-2012 zo dňa 19. októbra 2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/41/2012 - 18 zo dňa 19. decembra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 11S/41/2012 - 18 zo dňa 19. decembra 2012 , p o t v r d z u j e .

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Napadnutým uznesením Krajský súd v Trenčíne zastavil konanie vo veci, keď dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného, ktorým bol žalobca uznaný vinným z porušenia § 39 písm. b/ zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a podľa § 52 ods. 3 písm. e/ zákona o výkone trestu odňatia slobody za disciplinárne previnenie, ktorým mu bol uložený trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu na dobu 10 dní, nepodlieha súdnemu prieskumu. Žalobcovi zároveň nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Poukázal na to, že v ustanoveniach šiestej hlavy, druhej časti zákona č. 475/2005 Z. z. (§§ 50 a nasl.) sú upravené disciplinárne odmeny, disciplinárne tresty a disciplinárna právomoc, pričom zákonodarca iba v súvislosti s ukladaním a výkonom disciplinárnych trestov prepadnutia veci (§ 52 ods. 3 písm. g/, § 53 ods. 5 uvedeného zákona) pri trestaní za konanie, ktoré má znaky priestupku (§ 52 ods. 4 daného zákona), a taktiež pri zhabaní veci podľa § 56 tohto zákona, odkazom na normu verejného práva - zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, stanovil potrebu aplikácie podmienok ustanovených pri ukladaní sankcie prepadnutia veci podľa všeobecného predpisu o priestupkoch alebo zhabania veci podľa priestupkového zákona, resp. ukladania trestov za konanie, ktoré má znaky priestupku „v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitnými predpismi“ (§ 52 ods. 4 zákona).

Dalej krajský súd poukázal na to, že vychádzajúc z ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o

prokuratúre v platnom znení (dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená) možno konštatovať, že orgánom prokuratúry je zverená okrem iného aj dozorná funkcia nad zachovávaním zákonnosti pri ukladaní disciplinárnych trestov podľa zákona č. 475/2005 Z. z. Uviedol, že siedma časť zákona č. 475/2005 Z. z. nepripúšťa právnu možnosť súdneho preskúmavacieho konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vo vzťahu k rozhodnutiam vydávaným pri výkone trestu odňatia slobody, t. j. aj rozhodnutiam o disciplinárnych trestoch. Z obsahu ustanovení § 100 a taktiež z ustanovení § 52 ods. 4, § 53 ods. 5, § 56 zákona o výkone trestu odňatia slobody vyvodil záver, že iba v právnom rámci takýchto rozhodnutí vydávaných v právnom režime výkonu trestu odňatia slobody, ako aj v súvislosti s ním je daný právny prienik verejného práva do trestnej jurisdikcie.

Konštatoval, že disciplinárne tresty ukladané podľa § 52 ods. 3 písm. a/ až f/ uvedeného zákona predstavujú takú formu rozhodnutí v rámci disciplinárnej právomoci, ktorých zámerom a právnym obsahom je docielenie účelu výkonu trestu odňatia slobody ako jedného zo základných právnych prostriedkov v rámci trestného zákonodarstva, s poukazom na to, že iba u trestu prepadnutia veci podľa § 52 ods. 3 písm. g/ citovaného zákona, trestaní za konanie majúce znaky priestupku podľa § 52 ods. 4 uvedeného zákona a pri zhabaní veci podľa § 56 zákona zákonodarca nastolil právnu požiadavku subsidiárnej aplikácie všeobecného predpisu o priestupkoch a v § 100 uvedeného zákona zároveň aplikáciu zákona o správnom konaní. Uviedol, že v preskúmvanej právnej veci však nejde o takéto rozhodnutia, keďže zo záznamu o disciplinárnom previnení na č. 1. 6 spisu vyplýva, že žalobcovi bol uložený disciplinárny trest „desať dní mpč“, disciplinárny trest podľa § 52 ods. 3 písm. d/ zákona o výkone trestu odňatia slobody (umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase).

Krajský súd poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej je vylúčené zo súdneho prieskumného konania podľa druhej hlavy, piatej časti Občianskeho súdneho poriadku napríklad aj rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní o uložení poriadkovej pokuty (uznesenie NS SR č. k. 6Sžo/233/2010 z 15. decembra 2010, uznesenie Ústavného súdu SR I. ÚS 196/2011-15 z 9. júna 2011).

Podľa názoru krajského súdu prienik správneho súdnictva s trestnou jurisdikciou je v daných právnych oblastiach neprijateľný a zákonodarcom ani právne nepredpokladaný, a preto vychádzajúc z uvedených skutkových a právnych dôvodov konanie vo veci zastavil podľa § 250d ods. 3 O.s.p. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ s použitím § 246c, prvá veta O.s.p..

Proti uzneseniu krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Žiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch odvolania namietal, že nesúhlasí ani s jedným z argumentov, ktoré uvádza krajský súd a namietal protiprávnosť a nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu.

Žalovaný - Ústav na výkon trestu odňatia slobody a ústav na výkon väzby Ilava, sa ku odvolaniu žalobcu vyjadril tak, že sa plne stotožňuje s napadnutým rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne. Považoval odvolanie žalobcu za nedôvodné a navrhoval, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu vo výroku o zastavení konania ako vecne správne potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v zmysle ust. § 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v rozsahu dôvodov uvedených v odvolaní podľa §§ 212 a nasl. O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné a to z nasledovných dôvodov :

Podľa § 244 ods. 1, 2, 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumie rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo

právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Podľa ust. § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom spisu, pričom nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Ústava SR v čl. 46 ods. 2 garantuje každému kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach, rozhodnutím orgánu verejnej správy prístup k súdu, aby súd preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia. Podľa platnej právnej úpravy je realizácia čl. 46 ods. 2 ústavy premietnutá v druhej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov“.

Úlohou súdu pri uplatňovaní Občianskeho súdneho poriadku v spojení s čl. 46 ods. 2 ústavy je v každom konkrétnom prípade posúdiť, či rozhodnutie správneho orgánu, zákonnosť ktorého má byť predmetom súdneho preskúmania, je vzhľadom na svoj obsah spôsobilé zasiahnuť do sféry subjektívnych práv žalobcu, prípadne ho na týchto právach ukrátiť, teda aj do jeho základných práv a oprávnených záujmov.

Podľa obsahu žaloby a jej žalobných dôvodov súd posudzuje, či žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu môže podliehať súdnu preskúmaniu.

Podľa právneho názoru ústavného súdu preto ústavne konformný výklad zákonov týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov (ale aj ich výklad konformný s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky) predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy (II. ÚS 50/01). Vychádzajúc z uvedeného je preto úlohou súdu aj pri uplatňovaní Občianskeho súdneho poriadku a v spojení s čl. 46 ods. 2 poslednou vetou ústavy zisťovať, či rozhodnutie, postup, resp. zásah orgánu verejnej správy je vzhľadom na jeho obsah spôsobilé týkať sa základných práv alebo slobôd. Ak áno, takéto rozhodnutie nesmie byť vylúčené zo súdneho preskúmania.

Ústavný súd v tejto súvislosti v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 274/07 z 11. októbra 2007 už uviedol, že „orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narúšala ústavný princíp

trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá sa pritom na sudcu kladie, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 Ústavy SR).“

Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle citovaných právnych noriem a s poukazom na vyslovený názor Ústavného súdu SR v danej veci zastáva názor, že rozhodovanie Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Ilava o uložení disciplinárneho trestu žalobcovi podľa ustanovení zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov patrí do právnej úpravy verejného práva trestnoprávneho charakteru a nie je možné takéto rozhodovanie považovať za rozhodovanie správneho orgánu v oblasti verejnej správy, keďže ide výlučne o právomoc, ktorá vyplýva z ustanovení uvedeného zákona a týka sa vecí, ktorá súvisí s výkonom trestu, ktorý bol žalobcovi uložený v zmysle ustanovení Trestného zákona a podľa Trestného poriadku, podmieňujúce jej trestnoprávny charakter, z ktorých dôvodov posudzovanie konania a rozhodnutia žalovaného správneho orgánu o uložení disciplinárneho trestu pri výkone trestu odňatia slobody, nemôže byť predmetom súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku ustanovujúcej správne súdnictvo.

Senát odvolacieho súdu dáva do pozornosti, že konanie o disciplinárnych previneniach odsúdených je upravené osobitne v právnom predpise a to v zákone o výkone trestu odňatia slobody. V záujme posilnenia dôvery v zákonnosť a správnosť postupu príslušníka zboru ukladajúceho disciplinárny trest odsúdenému a taktiež príslušníka nadriadeného, ktorý má rozhodovať v rámci odvolacieho konania ako druhostupňový orgán, bol zákon č. 93/2008 Z. z. novelizovaný zákonom č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody. V dôvodovej správe prezentovaný návrh čiastočne upustiť od postupu podľa správneho poriadku a upraviť disciplinárne konanie za disciplinárne previnenie tak, aby sa postupovalo zjednodušeným, zrýchleným, avšak racionálnym a efektívnym postupom zodpovedajúcim európskym štandardom, bol konkrétne premietnutý do ustanovenia § 100 zákona o výkone trestu odňatia slobody tak, že novelou účinnou od 1. apríla 2008 bolo v odseku 1 vypustené písmeno a/, na základe ktorého bolo pôvodne ustanovené, že všeobecný predpis o správnom konaní sa použije pri rozhodovaní o disciplinárnom treste. Zo spisového materiálu v danom prípade vyplýva, že k disciplinárnemu previneniu malo dôjsť už po účinnosti uvedenej novely a preto je potrebné na disciplinárne konanie aplikovať zákon o výkone trestu odňatia slobody v znení účinnom od 1. apríla 2008, ktorý aplikáciu ustanovení správneho poriadku na disciplinárne konanie neumožňuje.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s konštatovaním súdu prvého stupňa, že disciplinárne tresty ukladané podľa § 52 ods. 3 písm. a/ až f/ uvedeného zákona predstavujú takú formu rozhodnutí v rámci disciplinárnej právomoci, ktorých zámerom a právnym obsahom je docielenie účelu výkonu trestu odňatia slobody ako jedného zo základných právnych prostriedkov v rámci trestného zákonodarstva, s poukazom na to, že iba u trestu prepadnutia veci podľa § 52 ods. 3 písm. g/ citovaného zákona, trestané za konanie majúce znaky priestupku podľa § 52 ods. 4 uvedeného zákona a pri zhabaní veci podľa § 56 zákona zákonodarca nastolil právnú požiadavku subsidiárnej aplikácie všeobecného predpisu o priestupkoch a v § 100 uvedeného zákona zároveň aplikáciu zákona o správnom konaní, s poukazom na to, že v preskúmvanej právnej veci však nejde o takéto rozhodnutia.

Odvolací súd považoval za správny aj názor súdu prvého stupňa, že orgánom prokuratúry je zverená okrem iného aj dozorná funkcia nad zachovávaním zákonnosti pri ukladaní disciplinárnych trestov podľa zákona č. 475/2005 Z. z., poukazom na znenie ustanovenia § 18 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v platnom znení (dozor prokurátora nad zachovávaním zákonnosti v miestach, kde sú držané osoby pozbavené osobnej slobody alebo osoby, ktorých osobná sloboda je obmedzená).

Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona č. 4/2001 Z. z. Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len "zbor") je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy na úseku výkonu väzby, výkonu trestu odňatia slobody, ochrany a stráženia objektov zboru a ochrany poriadku a bezpečnosti v súdnych objektoch a objektoch prokuratúry.

Zbor tvoria: a/ generálne riaditeľstvo, b/ ústavy na výkon väzby, ústavy na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len "ústav"), c/ príslušníci zboru.

Podľa § 57 zákona č. 475/2005 Z. z. právo udeliť disciplinárnu odmenu a uložiť disciplinárny trest odsúdenému má v rozsahu ustanovenej právomoci riaditeľ ústavu, vedúci otvoreného oddelenia, vedúci oddelenia výkonu väzby a výkonu trestu, vedúci oddelenia výkonu trestu a pedagóg.

Podľa § 59c ods. 1 a 4 zákona č. 475/2005 Z. z. opravným prostriedkom proti rozhodnutiu o uložení disciplinárneho trestu je sťažnosť. O sťažnosti rozhodne do piatich pracovných dní od jej podania najbližšie nadriadený toho, kto sťažnosťou napadnuté rozhodnutie vydal.

Podľa § 1 ods. 3 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“) policajtom sa na účely tohto zákona rozumie príslušník Policajného zboru, príslušník informačnej služby, príslušník bezpečnostného úradu, príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže a príslušník Železničnej polície.

Podľa § 2 ods. 1, 2 a 4 zákona č. 73/1998 Z. z. policajtom sa na účely tohto zákona rozumie fyzická osoba, ktorá je v služobnom pomere podľa tohto zákona a vykonáva štátnu službu v služobnom úrade. Štátnou službou sa na účely tohto zákona rozumie plnenie úloh.

Z uvedených dôvodov odvolací súd námietky žalobcu uvedené v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa považoval za nedôvodné a nespôsobilé zvrátiť správnosť a zákonnosť napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Vzhľadom na uvedené, odvolací súd v danej veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa tým, že konanie o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného zastavil, rozhodol súladne so zákonom. Krajský súd v danej veci správne konštatoval, že neboli splnené zákonné podmienky na postup podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku vyplývajúce z §§ 247 a nasl. O.s.p., pretože rozhodnutie žalovaného v danom prípade nemožno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy v zmysle § 244 ods. 1, 2 O.s.p., keďže žalovaný konal a rozhodol o uložení disciplinárneho trestu v zmysle ustanovení zákona o výkone trestu odňatia slobody, nie ako orgán verejnej správy, a preto jeho rozhodnutie správny súd nie je oprávnený preskúmať podľa ustanovení piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, čím boli splnené zákonné podmienky pre zastavenie preskúmavacieho konania podľa § 250d ods. 3 O.s.p..

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu podľa ust. § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako súladné so zákonom potvrdil.

Odvolací súd o náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a s § 250k ods. 1. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v dôsledku jeho neúspechu v tomto konaní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.